

EKONOMI-
HÖGSKOLAN

YTTRANDE

V 2026/650
Fi2026/00577

2026-06-02

Ekonomihögskolan
Andreas Bergh
Nationalekonomiska institutionen

Betänkandet Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU 2026:20)

(Regeringskansliets dnr Fi2026/00577)

Ekonomihögskolan vid Lunds universitet, Nationalekonomiska institutionen, har anmodats att lämna ett yttrande över *Betänkandet Belägg för broms? Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser (SOU 2026:20)*. Remissyttrandet har utarbetats av docent Andreas Bergh vid Nationalekonomiska institutionen, i samarbete med universitetslektor Lovisa Persson, Högskolan Kristianstad.

Vi avstyrker förslagen om skattebroms och skattesänkingsbidrag (8.1.1).

Förslagen utgör ett betydande ingrepp i det kommunala självstyret och beskattningsrätten. Som ett centralstyrt och trubbigt instrument ignorerar systemet de stora skillnader i demografiska och ekonomiska förutsättningar som råder i landet. Förslaget riskerar att slå mot redan resurssvaga kommuner och i slutändan antingen urholka välfärden eller tvinga fram ännu högre skatter för att täcka straffavgiften.

Enligt direktiven till utredningen finns det risk för höjningar av kommunalskatten framöver som en följd av den åldrande befolkningens negativa påverkan på skatteunderlaget och det ökade kostnadstrycket i välfärdstjänsterna. Eftersom högre skattesatser kan

få negativa samhällsekonomiska konsekvenser, i form av dämpat arbetsutbud och försvagade incitament till utbildning och omställning på arbetsmarknaden, kan åtgärder för att motverka skatthöjningar på kommunal nivå vara motiverade.

Samtidigt framgår det av utredningens analyser att skatthöjningar inte varit ett stort problem under de senaste decennierna.

Kommunernas skattesatser har i stort sett varit oförändrade sedan 2000, medan höjningar varit något mer vanligt förekommande i regionerna. Det är därför tveksamt om begränsningen i kommunal beskattningsrätt står i proportion till problemets nuvarande omfattning. Vi delar dock utredningens ambition att stärka ansvarsutkrävandet och främja en effektiv användning av skattemedel. Det är rimligt att förvänta sig att kommuner motiverar och kommunicerar skatteförändringar till kommuninvånarna, och att kommuner eftersträvar hög effektivitet. Det finns å andra sidan en risk att ökade krav på vad som ska finnas med i verksamhetsplaner och förvaltningsberättelser bidrar till att urholka styrdokumentens legitimitet och lokalpolitiska förankring. Vi ställer oss därför tveksamma till förslagen att i kommunallagen skriva in ett effektivitetskrav och att kräva att en plan för skattenivån redovisas (8.2.1).

Andra sätt att förbättra insyn och underlag för det lokala politiska ansvarsutkrävandet är värda att utredas, exempelvis hur information tillgängliggörs på kommunernas hemsidor och kommuniceras till kommuninvånarna.

Vi menar också att den kommunala revisionens oberoende behöver stärkas och att resurser behöver tillföras för att säkerställa en mer djupgående och kontinuerlig granskning av verksamheternas effektivitet och ändamålsenlighet. Åtgärder likt dessa stärker det lokala demokratiska ansvaret underifrån, medan en skattebroms riskerar att underminera det lokala ansvaret genom centralstyrda sanktioner.

Vi ser slutligen positivt på att utredningen lyfter frågan om avgiftsfinansiering. Nivån på avgifter i äldreomsorg och barnomsorg

begränsas av statligt reglerade maxtaxor. Ytterligare begränsningar av kommunernas finansieringsmöjligheter via skattebroms kan därför vara problematiskt. Vi anser, liksom utredaren, att utökade möjligheter till avgiftsfinansiering skulle kunna dämpa behovet av skattehöjningar.

Enligt uppdrag

Andreas Bergh, docent i nationalekonomi vid Nationalekonomiska institutionen, Ekonomihögskolan, Lunds universitet